

4 - Korvaus

Miten uhri voi hakea vahingonkorvausta rikoksentehtäjältä? (Esim. esittämällä vaateen rikosoikeudenkäynnissä, esittämällä yksityisoikeudellisen vaateen asianomistajana tai nostamalla erillisen vahingonkorvauskanteen)

Rikoksentehtäjältä voi hakea vahingonkorvausta esittämällä siviilikanteen rikosprosessin yhteydessä. Tämän voi tehdä ennen esitutkinnan alkamista. Oikeusviranomaisilla on velvollisuus ilmoittaa uhrille tästä oikeudesta. Siviilikanne voidaan tehdä kirjallisesti tai suullisesti. Siinä on mainittava haetun vahingonkorvauksen määrä, perustelut ja todisteet.

Pyyntö voidaan esittää syyttäjälle tai sille tuomioistuimelle, joka ratkaisee pääasian.

Tuomioistuin päättää tuomion antamisen yhteydessä myös vahingonkorvauksen määrästä, joka rikoksentehtäjän on suoritettava.

Vaikka uhri ei olisi asianomistajana rikosprosessissa, hän voi nostaa siviilituomioistuimessa erillisen kanteen vahingonkorvauksen saamiseksi.

Tuomioistuin on määrännyt rikoksentehtäjän maksamaan uhrille vahingonkorvausta. Miten uhri voi varmistaa, että rikoksentehtäjä maksaa korvauksen?

Koska asiasta on annettu tuomio, jossa rikoksentehtäjä veloitetaan maksamaan vahingonkorvaus, tämän olisi suoritettava maksu ilman eri toimenpiteitä. Jos näin ei tapahdu, uhri voi hakea pakkotäytäntöönpanoa.

Tätä varten tuomio, jossa vahingonkorvaus määrätään, on toimitettava ulosottomiehelle. Ulosottomies hoitaa täytäntöönpanon ja ilmoittaa uhrille, mitä tämän on tehtävä.

Jos rikoksentehtäjä ei maksa korvausta, voiko valtio maksaa uhrille ennakkomaksua tämän sijasta? Millä ehdoin?

Valtio voi maksaa vahingonkorvausta tietyissä olosuhteissa.

Jos rikoksentehtäjä on maksukyvytön tai hänen olinpaikkaansa ei tiedetä, valtio voi maksaa vahingonkorvauksen sen jälkeen kun uhri on laatinut taloudellista korvausta koskevan hakemuksen. Hakemus on jätettävä vuoden sisällä. Tämän määräajan alkamispäivä riippuu siitä, minkä ratkaisun oikeusviranomaiset tekevät.

Jos rikoksentehtäjä ei ole tiedossa, taloudellista korvausta koskeva hakemus voidaan tehdä kolmen vuoden kuluessa rikoksentehtäjästä, mikäli uhri ei ole saanut aiheutuneesta vahingosta täyttä korvausta vakuutusyhtiöltä.

Taloudellisesta korvauksesta voi hakea ennakkomaksua. Ensin on tehtävä edellä mainittu taloudellista korvausta koskeva hakemus. Ennakkomaksua voi hakea taloudellista korvausta koskevan hakemuksen yhteydessä tai viimeistään 30 päivää hakemuksen jättämisen jälkeen. Ennakkomaksun edellytys on, että uhrin taloudellinen tilanne on heikko.

Jos vahingonkorvaushakemus hylätään, uhrin on maksettava ennakkomaksu takaisin. Taloudellista korvausta

koskeva hakemus jätetään uhrin kotipaikan alioikeuteen (*tribunal*).

Onko uhrilla oikeus saada korvausta valtiolta?

Kyllä. Uhrille myönnetään taloudellista korvausta pyynnöstä, jos häneen on kohdistunut jokin seuraavista rikoksista: tapon yritys, murhayritys, ruumiinvamman aiheuttaminen, ruumiinvamman aiheuttanut tahallinen rikos, raiskaus, yhdyntä alaikäisen kanssa, pakottaminen seksuaaliseen tekoon, ihmiskauppa tai lapsikauppa, terrorismi tai muu tahallinen väkivaltarikos.

Uhri voi saada taloudellista korvausta, jos jokin edellä mainituista rikoksista on tehty Romanian alueella ja uhri on Romanian kansalainen, Romaniassa laillisesti oleskeleva ulkomaalainen tai kansalaisuudeton henkilö, jonkin Euroopan unionin jäsenvaltion kansalainen, joka oleskeli laillisesti Romanian alueella rikoksen tekohetkellä, tai ulkomainen tai kansalaisuudeton henkilö, jolla on asuinpaikka jossain Euroopan unionin jäsenvaltiossa ja joka oleskeli laillisesti Romanian alueella rikoksen tekohetkellä.

Uhrille maksetaan taloudellista korvausta vain, jos hän on ilmoittanut rikoksesta syyttäviviranomaiselle 60 vuorokauden kuluessa siitä, kun rikos on tehty. Jos rikoksesta ilmoittaminen ei ole ollut mahdollista fyysisestä tai psyykkisestä syystä, 60 päivän määräaika lasketaan päivästä, jolloin ilmoittaminen on tullut mahdolliseksi.

Jos uhri on alle 18-vuotias, hänen ei tarvitse ilmoittaa rikoksesta syyttäviviranomaiselle, vaan hänen laillisen edustajansa on tehtävä se. Jos laillinen edustaja ei ole tehnyt taloudellista korvausta koskevaa hakemusta asetetussa määräajassa, nämä määräajat alkavat kulua päivästä, jona uhri täyttää 18 vuotta.

Jos rikosentekijä on tiedossa, uhrille voidaan myöntää taloudellinen korvaus, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:

- uhri on toimittanut taloudellista korvausta koskevan hakemuksensa vuoden kuluessa
- uhri on osallistunut rikosoikeudenkäyntiin asianomistajana, paitsi jos asian käsittely on päätetty lopettaa
- rikosentekijä on maksukyvytön tai hänen olinpaikkaansa ei tiedetä
- uhri ei ole saanut aiheutuneesta vahingosta täyttä korvausta vakuutusyhtiöltä.

Jos taloudellista korvausta koskevan hakemuksen tekeminen ei ole ollut mahdollista, vuoden määräaika lasketaan päivästä, jolloin hakemuksen tekeminen on tullut mahdolliseksi.

Jos rikosentekijä ei ole tiedossa, taloudellista korvausta koskeva hakemus voidaan tehdä kolmen vuoden kuluessa rikosentekoajasta.

Uhrilla on oikeus saada taloudellista korvausta seuraavista rikoksen vuoksi aiheutuneista vahingoista: sairaalahoidosta aiheutuneet kulut ja muut terveydenhoitokulut, aineelliset vahingot, joita on aiheutunut uhrin omaisuuden tuhoutumisesta, vahingoittumisesta tai muuttumisesta käyttökelvottomaksi tai omaisuuden menettämisestä rikoksen seurauksena, sekä rikoksen seurauksena saamatta jääneet tulot.

Jos rikoksen uhri on kuollut, hänen eloon jääneellä puolisoillaan, lapsillaan ja muilla huollettavilla on oikeus saada taloudellista korvausta hautauskuluja ja rikoksen vuoksi menetettyä elatusta varten.

Uhri voi myös hakea taloudellista korvausta rikoksesta aiheutuneesta henkisestä kärsimyksestä.

Taloudellisesta korvauksesta voidaan antaa ennakkomaksu kiireellisiä tarpeita varten arvoseteleiden muodossa. Arvoseteleitä voidaan myöntää enintään määrä, joka vastaa kyseiselle vuodelle vahvistettua kansallista vähimmäisbruttopalkkaa viisinkertaisena. Arvoseteleitä käytetään kattamaan yksinomaan kustannuksia, jotka liittyvät ruokaan, majoitukseen, liikkumiseen, lääkkeisiin ja terveydenhoitotarvikkeisiin sekä hygieniatarvikkeisiin ja henkilökohtaisiin tarvikkeisiin, ja niitä voi saada toimivaltaisten julkisten laitosten ja viranomaisten sekä uhrien auttamiseen ja suojeluun ja sosiaaliapuun keskittyvien yhdistysten ja säätiöiden kautta. Arvosetelien muodossa annettu ennakkomaksu taloudellisesta korvauksesta on maksettava takaisin.

Onko uhrilla oikeus saada korvausta, jos rikosentekijää ei tuomita?

Jos rikostuomioistuin jättää siviilikanteen ratkaisematta, uhri voi nostaa siviilituomioistuimessa erillisen kanteen vahingonkorvauksen saamiseksi.

Jos rikostuomioistuimien katsoo, ettei rikosta ole tapahtunut tai ettei rikoksentekijä ole se henkilö, jota vastaan rikosilmoitus on tehty, uhri ei voi hakea vahingonkorvausta rikostuomioistuimessa eikä erillisessä oikeudenkäynnissä siviilituomioistuimessa, sillä rikostuomioistuimen päätöksellä on lainvoima myös siviilituomioistuimessa.

Jos uhri ei ole asianomistajana rikosprosessissa, hän voi nostaa erillisen kanteen siviilituomioistuimessa jo rikosoikeudenkäynnin aikana tai sen jälkeen yleisiä vanhentumisaikoja noudattaen.

Onko mahdollista saada korvausta kiireellisiä tarpeita varten sillä aikaa kun korvaushakemusta käsitellään?

Kyllä, tietyin edellytyksin. Taloudellisesta korvauksesta voi hakea ennakkomaksua. Ks. vastaus ennakkomaksua koskevaan kysymykseen.

Kiireellisistä tarpeista huolehtimista varten taloudellisesta korvauksesta voidaan antaa ennakkomaksu arvoseteleiden muodossa. Arvoseteleitä voidaan myöntää enintään määrä, joka vastaa kyseiselle vuodelle vahvistettua kansallista vähimmäisbruttopalkkaa viisinkertaisena. Niitä voidaan käyttää kattamaan yksinomaan kustannuksia, jotka liittyvät ruokaan, majoitukseen, liikkumiseen, lääkkeisiin ja terveydenhoitotarvikkeisiin sekä hygieniatarvikkeisiin ja henkilökohtaisiin tarvikkeisiin. Niitä voi saada toimivaltaisten julkisten laitosten ja viranomaisten sekä uhrien auttamiseen ja suojeluun sekä sosiaaliapuun keskittyvien yhdistysten ja säätiöiden kautta.

■ Päivitetty viimeksi: 09/07/2025

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetystä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.